

Enligt sändlista

Beslut om licensjakt efter björn i Västerbottens län 2025

Beslut

Länsstyrelsen beslutar om licensjakt efter högst 100 björnar i Västerbottens län.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 15 a, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätten att besluta om licensjakt på björn till länsstyrelserna (dnr. NV-25-016546) av den 11 april 2025. I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv, och Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4).

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet har överklagats. Hur beslutet kan överklagas framgår av Bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet hålls under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västerbotten, Storgatan 71 B, Umeå och på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se/vasterbotten.

Villkor

1. När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 21 augusti 2025 till och med den 15 oktober 2025 eller den tidigare tidpunkt då jakten i området avlyses.

Länsstyrelsen påminner om att björn enligt 9 § jaktförordningen får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

2. Var och hur många djur får fällas?

Länet delas in i två zoner. I det Västra jaktområdet ingår de delarna av kommunerna Sorsele, Storuman, Vilhelmina och Dorotea som ligger väster om väg E45. I det Östra jaktområdet ingår den del av länet som ligger öster om väg E45. Björn får jagas inom jaktområdena, med undantag för de områden där jakt efter björn inte är tillåten enligt andra bestämmelser.

Jakten omfattar högst 30 björnar i Västra jaktområdet och högst 70 björnar i Östra jaktområdet.

Från och med den 1 oktober 2025 kan Länsstyrelsen komma att meddela en omfördelning av jaktkvoter mellan jaktområden eller att hela länet utgör ett enda jaktområde.

3. Vilka djur får fällas?

Samtliga björnar med undantag för björnhona som åtföljs av ungar samt de ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder).

4. Jaktmedel med mera

Åtlar

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj i Bilaga 2 till detta beslut.

Den som vill anlägga en åtel ska anmäla detta till Länsstyrelsen. Anmälan görs via den e-tjänst som Länsstyrelsen tillhandahåller via sin webbplats och som nås [via denna länk](#). Anmälan ska ha kommit in till Länsstyrelsen i god tid innan åtling ska påbörjas på platsen,

dock senast den 21 juli 2025. Åtlar som anmäls efter den 21 juli kommer inte att registreras och får därmed inte användas vid jakten.

Förutom de uppgifter som efterfrågas när åtel anmäls i e-tjänsten ska en anmälan även innehålla uppgifter om markägarens namn, adress och telefonnummer. För åtlar på statens mark krävs även medgivande från berörd sameby och berört upplåtelsejaktlag.

Hundar

Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på ett och samma djur under en och samma dag.

Halvautomatiska vapen

Magasinkapaciteten för halvautomatiska vapen får vara upp till fem patroner under licensjakt efter björn 2025.

5. Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter björn på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter björn.

6. Björnjägarens ansvar

Var och en som jagar björn ska informera sig minst en gång i timmen om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakten bedrivs. Den som fäller en björn sedan jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

7. Anmälan av fälld eller påskjuten björn

Fälld björn ska anmälas av skytten till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast inom en timme från den tidpunkt som djuret fällts.

Anmälan av påskjuten björn ska göras av skytten till Länsstyrelsen snarast. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: Skott har avlossats mot en björn med avsikt att fälla denna men det har inte konstaterats att björnen har träffats av kulan.

Anmälan ska ske till telefon 010-225 41 15. Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten;
2. När björnen fällts eller påskjutits (datum och klockslag);

3. Var björnen fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000);
4. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa;
5. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsperson kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

8. Platsundersökning och eftersök av påskjuten björn

Den som påskjutit en björn ansvarar för att platsundersökning genomförs för att undersöka om björnen är skadad eller inte. Spår på skott- och fallplats får inte förstöras.

Den som påskjutit björn ansvarar för att eftersök genomförs, om inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att den påskjutna björnen är oskadad. Eftersök ska genomföras fram till dess att:

1. djuret påträffats dött,
2. djuret påträffats skadat och avlivats, eller
3. djuret inte kan anträffas.

Den som har påskjutit ett djur ska på begäran visa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsperson. Den som har påskjutit ett djur ska också redovisa till Länsstyrelsen hur skottplatsundersökning och eftersök har genomförts samt tillsammans med besiktningspersonen dokumentera dessa åtgärder på blankett som Länsstyrelsen tillhandahåller.

9. Besiktning av fälld björn

Länsstyrelsens besiktningspersoner besiktar samtliga fällda björnar. Besiktningspersonen fyller tillsammans med skytten i relevanta blanketter, som Länsstyrelsen tillhandahåller.

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts kunna uppvisa alla delar av det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsperson. Länsstyrelsen rekommenderar, för att underlätta besiktningspersonens arbete, att skytten sätter in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Från samtliga björnar som fälls ska besiktningspersonal ta prover som tillfaller staten. Prover som tas är en tand, ett muskelprov, och en hudremsa med päls. Utökad provtagning genomförs på var femte honbjörn som väger över 70 kg och samtliga märkta björnar i Skandinaviska Björnprojektet. Vid utökad provtagning tas ytterligare en tand, hår, livmoder och äggstockar, blod och tarmparasiter. På projektmärkta björnar tas även testiklar.

Sändare eller annan teknisk utrustning som kan finnas på björnar tillvaratas av besiktningspersonen.

Björnskinnet ska märkas direkt vid besiktningen av Länsstyrelsens besiktningspersonal och kraniet ska märkas med transponder (mikrochip) inom sex månader. Ägaren till kraniet är ansvarig för att märkning sker enligt instruktioner som överlämnas vid besiktningen. Märkningen är ett bevis på att djuret fällts lagligt. Björn och delar av björn som inte märks enligt bestämmelserna tillfaller staten.

Om Länsstyrelsens besiktningsperson så begär ska skottplats och fallplats omgående uppvisas. Detsamma gäller GPS-logg i de fall där GPS-pejl använts på hund som deltagit i jakten.

Om skytten på besiktningspersonens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa det fällda djurets kropp eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela björnen eller värdet av densamma staten.

Ytterligare upplysningar

Aktuell information om återstående tilldelning

Länsstyrelsen tillhandahåller en telefonsvarare med aktuell information om hur många björnar som fällts och vad som återstår av tilldelningen. Denna telefonsvarare nås via telefonnummer 010-225 41 15. Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen.

Avräkning

Länsstyrelsen beslutar huruvida en påskjuten björn ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjuten björn avräknas det tillåtna antal djur som får fällas, såvida inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att det är uteslutet att djuret skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att djuret inte skadats. En fälld eller påskjuten björn avräknas licenstilldelningen i det län och i det jaktområde där den först påsköts.

Vid eventuell överskjutning inom ett jaktområde så kan dessa björnar avräknas från den tilldelning som kvarstår i ett annat jaktområde.

Jakträttshavarens rätt till delar av björnen

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftningen och med villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar av björnen jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld björn till annan person.

Om jakträttshavaren inte vill behålla björnen enligt ovan ska jakträttshavaren i sådana fall meddela polisen var björnen lämnats.

Försäljning av kött, skinn med mera

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av björnskin, björnkött eller andra delar av björn samt kommersiell förevisning av björn är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem.

För handel med björnar skjutna i enlighet med detta beslut måste björnens ägare ansöka om Jordbruksverkets CITES-intyg, vilket kan göras via en [e-tjänst på Jordbruksverkets webbplats](#). För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på [Jordbruksverkets webbplats](#).

Beträffande slakt- och kötthantering hänvisas till Livsmedelsverket och [deras webbplats](#), där det finns information om kötthantering, viltslakterier med mera.

Jakt efter björn på statens mark ovan odlingsgränsen

För att få jaga björn på statens mark ovan odlingsgränsen behövs tillstånd från Länsstyrelsen. Endast personer boende i fjällkommun kan få sådana jakttillstånd. Ansökningstiden för årets björnjaktstillstånd går ut den 1 juli 2025.

Personer med enskilda jakttillstånd för björn kan bjuda in högst två personer som gäster i jakten. Jaktgäster ska anmälas till Länsstyrelsen senast 14 dagar före deras planerade deltagande i jakten. Priset för björnjaktstillstånd och gästjaktstillstånd är 500 kr per person. Upplåtelsejaktlag får jaga björn på de tider älgjakt upplåts.

Annan tillämplig lagstiftning

Länsstyrelsen påminner om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande.

Länsstyrelsen påminner om den skyldighet som följer av 28 § jaktlagen för jägaren att, om vilt har skadats vid jakt, snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas.

Länsstyrelsen hänvisar också till de inskränkningar som görs i 9 § jaktförordningen gällande jakttiden och till vad som sägs i bilaga 5 samma förordning om förbjudna medel och metoder för fångst och dödande.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8) finns regler avseende godkända kulgevär.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:43) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur, finns bestämmelser som är relevanta bland annat för användning av delar och produkter från djur vid åtling.

Vid användning av automatiska kameror, till exempel i samband med åteljakt på björn, behöver tillämpliga bestämmelser i EU:s dataskyddsförordning (GDPR) och de kompletterande svenska bestämmelserna kring insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas.

Enligt 31 § jaktlagen är det bland annat förbjudet att med hjälp av motordrivna forskaffningsmedel genschjuta vilt eller hindra vilt att undkomma. För användning av viltkamera och motorfordon, se mer på Naturvårdsverkets webbplats: [Viltkamera för privat användning](#).

Länsstyrelsen påminner också om att drönare i enlighet med 31 § jaktlagen inte får användas vid licensjakt efter björn.

Rekommendationer

För att undvika skadeskjutningar av björn rekommenderar Länsstyrelsen att jägare som avser att delta i björnjakt övningsskjuter på björnfigur samt avlägger "Björnpasset" eller motsvarande.

Länsstyrelsen rekommenderar att hundar som används vid björnjakten inte har ett arbetssätt som syftar till att hålla björnen i rörelse kontinuerligt. Skälet till detta är att björnar inte är uthålliga för stress under längre tid och bland annat kan bli överhettade. Enligt 27 § i jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Länsstyrelsen rekommenderar att jägare som vill sälja björnkött som livsmedel avtalar försäljning av köttet i förväg med en vilthanteringsanläggning som har tillstånd att hantera björn. På så sätt undviks dröjsmål som kan uppstå i samband med Länsstyrelsens besiktning av sådana björnar.

Motivering till beslutet

Skäl för licensjakt

Enligt svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

Regeringen skriver vidare att björnstammen i Sverige under lång tid har ökat utan att skadefrekvensen har ökat i motsvarande grad.

Regeringen menar vidare att björnstammen har gynnsam bevarandestatus och att den normala jaktformen därför bör vara licensjakt.

Även om den svenska björnstammen på grund av medvetna förvaltningsåtgärder från myndigheternas sida har minskat från cirka 3300 björnar år 2008 till cirka 2500 björnar år 2023¹ så är populationen relativt stor. På grund av populationsminskningen har arten år 2015 dock återigen tagits upp i den svenska rödlistan och björnen har av Artdatabanken även i rödlistan 2020 bedömts som nära hotad. Den 29 april 2019 rapporterade Naturvårdsverket nya referensvärden till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet. Referensvärdet för minsta populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för björn i Sverige sattes till 1400 individer utifrån bästa tillgängliga vetenskapliga underlag.²

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

I den nationella förvaltningsplanen för björn (perioden 2016–2021) bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Licensjakt kan, tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och björn. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser.

¹ Sköld, M. och Åsbrink, J. 2023. Björnpopulationens storlek och utbredning i Sverige 2022 - Rapport från Naturhistoriska Riksmuseet

² Jämför Naturvårdsverkets ärenden NV-02653-18 och NV-03088-19

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå³. Riktlinjerna antogs av kommissionen 2008 och de kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivore populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations.

Högsta förvaltningsdomstolen⁴ har funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsreglerna i artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet. Baserat på detta har Förvaltningsrätten i Luleå⁵ funnit att det är möjligt att besluta om licensjakt, i det citerade målet på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. I ovan nämnda beslut har Högsta förvaltningsdomstolen anfört att det vid bland annat jaktbeslut måste tas hänsyn, förutom till artskyddet, även till andra intressen. Enligt artikel 2.3 i art- och habitatdirektivet är sådana intressen ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och sociala särdrag.

Juridiska förutsättningar för licensjakt efter björn

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat björnar. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur: om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till

³ Linell m.fl. 2008. Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2).

⁴ Dom i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16, meddelad den 30 december 2016

⁵ Dom i mål 2703-16, meddelad den 9 februari 2017

stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Bestämmelsen motsvarar Art- och habitatdirektivets artikel 16.1.e. Artikeln stadgar att om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om undantag från fredning meddelas. Ytterligare förutsättningar är att undantaget tillåts under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning. Undantaget får enbart röra vissa exemplar av arten i en begränsad mängd, som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn. Enligt 24 a § i samma förordning får Naturvårdsverket delegera rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger den fastställda miniminivån.

Naturvårdsverket har överlämnat rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i norra och i mellersta rovdjursförvaltningsområdet för perioden 11 april till och med 15 oktober 2025. Naturvårdsverket har uppmärksammat att de senaste årens omfattande jakt på björn, motsvarande över 25 procent av den beräknade populationen, har lett till en minskning av populationen. Även om effekten varit avsedd följer Naturvårdsverket noga den fortsatta utvecklingen. I juli 2025 återrapporterar Naturvårdsverket björnens bevarandestatus till EU och med anledning av denna referensvärdesrapportering begränsas delegeringen till en jaktsång.

Enligt Kammarrätten i Stockholm⁶ är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

I ett förhandsavgörande rörande vargjakten i Finland⁷ har EU-domstolen besvarat vissa frågor rörande tolkningen av art- och habitatdirektivet. Bland annat fann domstolen att det är möjligt att

⁶ Dom i mål nr 3273-13, meddelad den 14 november 2014

⁷ Dom i mål C-674/17, meddelad den 10 oktober 2019

under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV till nämnda direktiv i en begränsad mängd om den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att syftet med jakten kan uppnås med sådan jakt.

I sitt delegeringsbeslut för 2025 påminner Naturvårdsverket om att länsstyrelsen enligt samma förhandsavgörande från EU-domstolen vid bedömningen av lämpligt uttag för licensjakt behöver säkerställa att uttaget är så begränsat att det inte medför en betydande negativ inverkan på det berörda beståndets struktur, även om mängden i sig inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Förvaltningens kunskapsmässiga bakgrund

I den nationella strategin för svensk viltförvaltning⁸ anger Naturvårdsverket att förvaltningen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap. Viltförvaltningen ska sträva efter beslut som vilar på vetenskaplig grund och kvalitetssäkrade metoder. Beprövad erfarenhet, traditionell kunskap och dokumenterade observationer kompletterar bilden när forskningsresultat saknas.

Bevarande och förvaltning av de stora rovdjuren i Sverige baseras på en omfattande kunskapsbas, som under lång tid har byggts upp av en rad naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga forskningsprojekt. De stora rovdjuren har fått speciellt mycket uppmärksamhet bland övriga viltet och en strukturerat insamling av kunskap kring dessa arter har påbörjats redan under 1960-talet.⁹

I Skandinavien bedrivs forskning kring björn i både Sverige och Norge. Skandinaviska björnforskningsprojektet¹⁰ startade 1984 och har sitt huvudsakliga studieområde kring Tackåsen, där projektets fältstation ligger, i gränstrakterna mellan Jämtland, Dalarna och Gävleborg. Projektets mest centrala forskare är placerade vid olika norska universitet samt på NINA och Rovdata i Norge, och projektledaren är även associerad med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Svenska och norska björnforskare samverkar även med

⁸ Naturvårdsverket 2022. Strategi för svenska viltförvaltning 2022-2029.

⁹ T.ex. Haglund, B. 1964. Björn och lo. - P.A. Norstedt och söners förlag.

¹⁰ Webbplats: <http://brownbearproject.com>

vargforskningen samt med humanmedicinsk forskning. På projektets webbplats listas hundratals olika publikationer.

Länsstyrelsen tar löpande del av nya forskningsresultat och inkorporerar dessa i rovdjursförvaltningen. Länsstyrelsen samverkar även aktivt med Umeå universitet och SLU i Umeå i flera frågor rörande viltförvaltningen. Björnforskningen har också levererat en rapport där rekommendationer ges angående en lämplig nivå på jaktuttaget, beroende på målsättningen för björnpopulationens utveckling¹¹. Forskningen har även tagit fram en beskattningsmodell, som kan användas av länsstyrelserna för att beräkna ett lämpligt uttag ur björnpopulationen i syfte att nå uppsatta mål¹².

Förutom akademisk kunskap som har tagits fram med vetenskapliga metoder ingår även kunskap som består av lokala och traditionella sammanställningar, insikter och erfarenheter i kunskapsbasen för viltförvaltningen. Dels är detta länsstyrelsens samlade erfarenhet och kompetens efter 30 års arbete med rovdjursinventeringarna och mer än 20 års verksamhet inom Sveriges sammanhållna rovdjursförvaltning. Dels är det rennäringens traditionella kunskap om samspelet mellan miljön, renarna och rovdjuren. Dels är det länsbornas lokala erfarenhet av frågor beträffande rovdjuren i deras närmiljö. Länsstyrelsen tar del av allas berättelser via en mångfald av direkta och indirekta kontakter med de som berörs av rovdjuren. Viltförvaltningsdelegationen är idag främsta organet med uppgiften att kanalisera och förmedla kunskap och information mellan Länsstyrelsen och olika grupper i samhället, en förmedling som ska ske åt båda håll.

Vilka vetenskapliga arbeten och andra resultat som Länsstyrelsen använder för att underbygga beslutet om licensjakt efter björn framgår av texten.

Licensjaktens syften

Förvaltning av rovdjur är en mångfacetterad verksamhet. I renskötselområdet upptas en stor del av verksamheten av rennäringens problem med rovdjur. Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska rovdjursproblem. Beroende på

¹¹ Bischof, R. & Swenson, J.E. 2009. Preliminary predictions on the effects of increasing hunting quotas on brown bear population growth in Sweden. – Report 2009-3 from the Scandinavian Brown Bear Research Project

¹² www.nina.no/bearmodel

problembild samt de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga för detta vid olika tillfällen. På en småskalig nivå är skyddsjakt och ibland andra åtgärder än jakt möjliga att tillämpa. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden. Förutom rennärningen påverkas även tamdjurshållningen, biodlingen, älgjakten och allmänhetens psykosociala miljö av björnens närvaro.

Övergripande syften med licensjakt efter björn är att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt 10 procents förluster inom rennärningen på grund av rovdjurspredation, att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för befolkningen i Västerbotten, att minska risker för hälsa och säkerhet hos de som bor och verkar i björntäta områden, att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av rovdjursförekomst samt att bidra till att rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och i landet.

Mer specifika syften med licensjakten är att leda björnstammen mot de av viltförvaltningsdelegationen beslutade målsättningarna för björnstammens storlek, utbredning och dynamik, att nå länets målsättningar för problembildens omfattning inom renskötseln, samt att bidra till att björnen betraktas som resurs snarare än skadedjur av länets befolkning. Licensjakten bidrar även till att uppfylla specifika målsättningar för rovdjurens socioekonomiska påverkan i Västerbotten i enlighet med viltförvaltningsdelegationens beslut¹³.

Licensjakt, det vill säga en populationsreglerande jakt i syfte att anpassa stammens täthet, storlek och tillväxt, är en viktig och grundläggande komponent i förvaltningen av lodjur och björn i Sverige och i Västerbottens län.

Den bärande tanken med rovdjursförvaltningen i renskötselområdet är att skadorna för renskötseln ska begränsas så att de hamnar under den av riksdagen antagna toleransnivån. Detta ska ske på ett sätt som har så små konsekvenser för rovdjursstammarna som möjligt. Ett led i denna strävan är Länsstyrelsens fastställande av förvaltningsmål och förvaltningsintervall för björnstammen. Licensjakt kan användas för att reglera björnarnas antal, utbredning,

¹³ Länsstyrelsens diarienummer 511-7163-2018.

täthet och tillväxt som ett långsiktigt förebyggande verktyg för att nå de uppsatta förvaltningsmålen.

Att rovdjuren förorsakar allvarlig skada inom rennäringsen har visats i olika sammanhang¹⁴. Inom ramen av ett regeringsuppdrag har Sametinget och Naturvårdsverket sammanställt förlustsiffror och bedömt olika rovdjursarters påverkan på rennäringsen¹⁵. Kunskapen om rovdjursskador inom rennäringsen har legat till grund för regeringens förslag om en toleransnivå på 10 procent, som även beslutats av riksdagen.

Människors rädsla och oro, som ofta anförs som argument för en minskning av björnstammen, är svårare att kvantifiera. Länsstyrelsen får regelbundet in frågor från människor som är oroliga inför risken att möta en björn när man rör sig i skog och mark. Varje vår på nytt publicerar medierna Länsstyrelsens råd om hur man kan undvika problem med björnar. Vid diskussioner om miniminivån eller förvaltningsmålet för björnen i viltförvaltningsdelegationen meddelar delegater regelbundet sin och andra länsbors syn att det finns för mycket björn i länet och att människor som lever eller verkar på landsbygden känner olust, oro och rädsla. Angrepp på människor är dock sällsynta.¹⁶ Björnprojektet har dragit slutsatsen att risken att bli angripen av en björn är liten, men att den ökar med en ökande björnstam, åtminstone för jägare. Attitydundersökningar har visat att mer än hälften av länets befolkning är rädda för att möta en björn ute i skogen.¹⁷ Det har blivit tydligt att rädsla och oro har betydelse när det kommer till målsättningarna för björnförvaltningen i länet.

Licensjakten är ändamålsenlig

Ett övergripande syfte med jakten är att minska björnarnas socioekonomiska och psykosociala påverkan på rennäringsen. Denna påverkan består av två delar – den skada som björnarna gör genom

¹⁴ T.ex. Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists. - Ecological Applications 22:1640–1654.

¹⁵ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rov-djur baserat på en toleransnivå för rennäringsen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

¹⁶ Støen, O.-G. m.fl. 2018. Brown bear (*Ursus arctos*) attacks resulting in human casualties in Scandinavia 1977–2016; management implications and recommendations. PLoS ONE 13(5): e0196876.

¹⁷ Dressel, S. m.fl. 2021. En attitydundersökning om djur och natur i Västerbotten. - Rapport 2021:10, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för vilt, fisk och miljö, Umeå.

att äta renar och att skingra hjordar, och den oro som björnarna sprider bland renskötarna genom sin närvaro och den risk för angrepp på renar som detta medför¹⁸. Båda dessa delar kan åtgärdas genom att man hindrar björnarna från att komma åt renarna. Under kort tid och i små områden kan detta göras med förebyggande åtgärder som till exempel stängsling, bevakning, utfodring eller flytt av renhjordar med mera. Sådana insatser är dock inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel björnpopulation och på lång sikt. Att genomföra sådana åtgärder på denna skala är alltför resurskrävande och skulle kunna påverka den traditionella renskötseln negativt samt riskera att ha en negativ miljöpåverkan.

Man kan även hindra björnarna från att komma åt renar genom att avlägsna individerna. Detta kan göras genom att flytta björnarna eller genom att avliva dem. Att flytta vilda rovdjur är en åtgärd som är tveksam ur djuretiskt perspektiv eftersom fångst, hantering, transport och utsättning påverkar djuren kraftigt och ökar deras mortalitet¹⁹. Dessutom är det svårt att hitta områden där befolkningen accepterar utsättning av rovdjur och speciellt av sådana individer som tidigare har ställt till med problem.

Att avliva björnar kan göras främst genom skyddsjakt eller licensjakt. Jaktförordningens 28 § är svår att använda inom rennäringen, eftersom angrepp av rovdjur på renar sällan observeras av personer som är beväpnade. Skyddsjakt på skadegörande individer är en administrativt omfattande åtgärd, den är vanligtvis händelsestyrd (det vill säga inte planerad i förväg), den är oftast kostsam, den kan vara kontroversiell, och den har en effekt bara på kort sikt och inom ett begränsat område. Dessutom exkluderar skyddsjakten oftast den icke renskötande lokalbefolkningen och minskar dess möjligheter till att nyttja björnarna som resurs, då djuren som fälls vid skyddsjakt vanligtvis har tillfallit staten.

Licensjakt däremot är en väl grundad och planerad förvaltningsinsats och en inkluderande företeelse där rennäring och lokalbefolkning kan samverka till ömsesidig nytta, där björnarna kan

¹⁸ Jämför redogörelsen för vargens påverkan på rennäringen: Naturvårdsverket 2015. Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige. - Skrivelse regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

¹⁹ Jämför erfarenheterna från flytt av varg i Sverige och från flytt av problembjörnar i USA.

vara en uppskattad resurs i stället för skadedjur, och där den socioekonomiska och psykosociala påverkan både på rennäringen och på andra delar av befolkningen minskar samtidigt som jakten kan generera inkomster för befolkningen i länet. Därmed förväntas acceptansen för björnarna men också för rovdjursförvaltningen att öka.

Allvarlig skada

Länsstyrelsen arbetar med förvaltningsverktyget samt toleransnivån för renskötseln. Förvaltningsverktyget är en strukturerad samrådsprocess som bygger på att länsstyrelser och samebyar i samråd och utifrån ett adaptivt förhållningssätt fastställer hur man lokalt kan upprätthålla en hållbar renskötsel och bidra till en gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. Förvaltningsverktyget används som ett redskap i den regelbundna dialogen mellan länsstyrelse och sameby inom ramen för förvaltningen av rovdjur.

På nationell nivå har björnens predation på ren uppskattats totalt till mellan 3 500 och 7 500 dödade renar per år²⁰. Enligt undersökningar som har genomförts i två skogssamebyar i Norrbotten och en fjällsameby i Dalarna dödar varje björn som befinner sig i renarnas kalvningsland i genomsnitt 11 (Norrbotten) respektive 5,5 (Dalarna) renkalvar per år.²¹

Enligt Sametingets och Naturvårdsverkets sammanställningar ligger många samebyar på förlustsiffror långt över 10 procent, men skillnaderna mellan samebyarna kan vara stora. Att ta fram konkreta siffror för varje sameby har visat sig vara ganska komplicerat, i och med att väder och vind styr hur bra samlingen av renar fungerar och därmed hur tillförlitliga inräknade siffror är. Det finns idag ingen enkel metod för att mäta predationstakten på små renkalvar mellan födseln och kalvmärkningen och det har visat sig vara svårt att införa metoder för bokföring av renarnas kön vid slakt.

²⁰ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rov-djur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

²¹ Karlsson m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

Støen m.fl. 2025. Bjørnens predasjon på tamrein - Sluttrapport fra Bjørn- og tamreinprosjektet i Idre, Sverige. - NINA rapport 2585. Norsk institutt for naturforskning.

Sammantaget gör detta att Länsstyrelsen idag inte har bra och kvantitativa siffror på vilka skador björnarna förorsakar inom varje sameby i länet. Inom ramen för toleransnivåarbetet har Sametinget, i samverkan med bland annat Naturvårdsverket och länsstyrelserna, sjösatt en bättre och webbaserad funktion för dokumentation och beräkning av skadebilden. I Västerbotten har hittills två samebyar använt den nya funktionen för att beräkna rovdjursskadorna. Under de tre säsongerna 2015/2016 till 2017/2018 låg förlusterna i dessa samebyar på 16, 25 och 29 procent respektive 7, 30 och 47 procent av renhjorden. Här ingår förlusterna orsakade av samtliga rovdjur, inte bara björnarna. Motsvarande siffra för säsong 2018/2019 finns tillgänglig bara för en av samebyarna (25 procent förluster). Inga senare siffror finns tillgängliga.

Även utan redovisade förlustsiffror har regelbundna möten inom ramen av arbetet med förvaltningsverktyget mellan Länsstyrelsen och samebyarna fört med sig en omfattande kvalitativ kunskap om vilka problem björnar förorsakar, med avseende både på företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala effekter och på frågor rörande den upplevda legitimiteten av rovdjursförvaltningen. Detta för med sig att Länsstyrelsen kan bedöma problembildens omfattning på ett relativt tillförlitligt sätt, även om skadebilden inte exakt kan beskrivas i termer av antal döda renar eller kronor och ören. En uppföljning av problembilden görs vid olika möten mellan Länsstyrelsen och varje enskild sameby.

Förutom att åtgärda företagsekonomiska effekter av björnpredation är ett ytterligare syfte med licensjakten att minska den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som rovdjuren kan ha inom rennäringen. Utifrån ingående diskussioner i ämnet som har genomförts i Västerbottens viltförvaltningsdelegation konstaterar Länsstyrelsen att licensjakten har en positiv socioekonomisk effekt också utanför rennäringen. Bland Västerbottens 25 beslutade indikatorer för rovdjurens socioekonomiska påverkan i länet är tre inriktade på att bibehålla och stärka licensjaktens betydelse inom rovdjursförvaltningen.

Björnar är stora och kraftfulla djur och de kan potentiellt vara farliga för människor. Björnangrepp på människor förekommer i Sverige, och så är också fallet i Västerbotten, där senaste björnangreppet med personskador inträffade sommaren 2020. Frekvensen av björnangrepp är dock mycket låg, trots att det finns många björnar och många människor som samtidigt rör sig i Västerbottens natur.

Trots detta upplever många människor en så stor olust inför tanken att kunna träffa på björn att detta påverkar deras vardag negativt²². Denna negativa psykosociala påverkan kan lindras med hjälp av licensjakt, som bidrar till att minska antalet djur i de björntätaste områdena. De genomförda spillningsinventeringarna har visat en omfördelning av björnstammen mellan olika delar av länet under senare år, som korrelerar med jaktuttaget.

Skyddsjakt inget alternativ

Skyddsjakt är inget lämpligt alternativ till licensjakt. Såvida inte skyddsjakterna genomförs i stort antal så har dessa svårt att ha en populationsreglerande effekt. Vid skyddsjakt ska problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och det kan tillämpas metoder som vid vanlig jakt inte är tillåtna. De fällda djuren har vanligtvis omhändertagits av myndigheterna. Rovdjuren får en karaktär av skadedjur och kostnaderna för samebyn eller andra skadelidande kan bli höga. Jakten får oftast bedrivas på annans jaktområde och med metoder som av utomstående kan upplevas som kontroversiella, vilket kan öka motsättningar mellan ortsbefolkning och samebyn. Ortsbefolkningen anger ofta att man upplever att skyddsjakter som genomförs konkurrerar med de egna möjligheterna att bedriva licensjakt och att nyttja en naturresurs som finns i närområdet.

Vid licensjakt har många personer möjlighet att jaga, och det finns ett stort intresse för jakt efter rovdjur i Västerbottens län. Jakten bedrivs med traditionella metoder och har acceptans i stora delar av befolkningen. I viss mån finns det möjlighet att sälja jaktupplevelser till betalande gäster (som med alla annan licensjakt). Skytten får behålla det fällda djuret (när det gäller björn) eller delar av det (när det gäller lodjur), vilka sedan också kan säljas vidare. Sammantaget gör detta att björnarna betraktas som resurs, attityderna är relativt positiva gentemot arten och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning²³ som har ökat under de senaste åren²⁴.

²² Jämför Ericsson, G. m.fl. 2010. Om svenskars rädsla för stora rovdjur, älg och vildsvin. – Rapport 2010:1, SLU.

²³ Sandström, C. m.fl. 2014. Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning. – Rapport 2014:1, Umeå universitet och SLU.

²⁴ Dressel, S. m.fl. 2021. En attitydundersökning om djur och natur i Västerbotten. - Rapport 2021:10, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för vilt, fisk och miljö, Umeå.

Ingen annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt diskuteras vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar²⁵ för detta och även genomförda tester²⁶ av olika metoder. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en annan lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. När det gäller renskötseln kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, flytt med lastbil i stället för till fots med mera vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder, vilket försvårar deras tillämpning.

När det gäller stora områden och långa tidsperioder är de flesta alternativa åtgärderna omöjliga att använda. Renarna rör sig i enlighet med sin natur i årstidsbundna vandringar över enorma områden. Väder och vind gör att denna dynamik ser lite olika ut från år till år. Den stora rumsliga skalan gör att byggnadstekniska lösningar får anses vara omöjliga att realisera på sameby- eller länsnivå, det går helt enkelt inte att bygga tillräckligt många anläggningar och dessutom lyckas sätta dem på rätt plats, eftersom vad som är rätt plats kan variera från år till år.

Den långa tidsskalan gör att arbetsintensiva metoder skulle medföra enorma kostnader. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns möjligheter minskar att vara en viktig traditionsbärare i samernas samhälle.

Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat vissa problemområden, där problembilden kan hanteras på andra sätt än genom licensjakt. I länet som helhet är dock licensjakt den enda metoden som kan användas för att hålla björnstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet, vilka i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering har satt upp rörande toleransnivå med mera. Utan licensjakt ökar björnstammen, vilket ökar behovet av skyddsjakt,

²⁵ T.ex. Sametinget & Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

²⁶ T.ex. Karlsson, J. m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

med höga kostnader, minskad acceptans och en möjlig ökning av motsättningar mellan rennäringen och ortsbefolkningen som följd. Också den illegala jakten på björn kan tänkas öka, även om det – i avsaknad av sändarmärkta björnar – är svårt att uppskatta dess omfattning i Västerbottens län.

Selektivitet

Licensjakten är selektiv i och med att inte alla djur får fällas, utan honor med ungar och ungar som följer en hona är fredade. Jakt tillåts också vid åtel. Vid användning av åtel för vakjakt kan ett urval ske bland de björnar som besöker åteln. Vid åtling för spårupptag med hund kan automatiska kameror leverera en bra överblick över vilka björnar som besöker åteln och vilka av dessa björnar som inte är lämpliga att släppa hund på. Automatiska kameror används idag av många jägare för att få information om vilka björnar som rör sig i ett givet område.

Vid årets licensjakt tillämpas en indelning av länet i jaktzoner. I fjällområdet, mellan norska gränsen och väg E45, får en relativt omfattande jakt bedrivas trots att ett antal björnar redan har fällts vid vårens skyddsjakter, i syfte att hålla björnstammen i området på en lägre nivå i renarnas kalvningsland. I Östra jaktområdet, det vill säga den del av länet som ligger öster om väg E45, har också en relativt hög tilldelning, i syfte att minska björnstammen något även i detta område. Jaktområdena är relativt stora, men resultaten från tidigare års licensjakter visar att det fälls flest björnar i de områden där det finns flest djur. På så sätt kan den eftersträvade utjämningen av björntätheten åstadkommas även utan en mer detaljerad zonindelning.

Länsstyrelsen antar att en viss del av årets tilldelning finns kvar när älgjakten börjar. Älgjägare är aktiva i princip i hela länet och björnjakten kan därmed få en större geografisk spridning, vilket bland annat medför att det är enklare att bedriva jakt på specifika björnindivider som upplevs som problematiska av lokalbefolkningen.

Jakten får dessutom endast bedrivas under en begränsad tidsperiod. Sammanlagt menar Länsstyrelsen att jakten därmed når den graden av selektivitet som är nödvändig.

Strikt kontrollerade former

Beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar och beslutet har förenats med en lång rad villkor. Jägarna ska hålla sig informerade om återstående tilldelning och anmäla fällda och påskjutna björnar till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen besiktigar de fällda djuren och kan besöka skottplatser. Tillsyn genomförs vid åtlarna som anläggs för att jaga björn och åteljägarna behöver lämna in en dokumentation av sin verksamhet. En omfattande uppsättning prover samlas in från de fällda djuren och lämnas in till Statens veterinärmedicinska anstalt, där undersökning sker och där åldersbestämning av de fällda björnarna genomförs. Det görs även DNA-analyser av insamlade prover och de fällda björnarnas identitet jämförs med resultat från spillningsinventeringarna. Länsstyrelsen menar att dessa åtgärder säkerställer att jakten sker under strikt kontrollerade former.

Begränsad omfattning

Licensjakt efter björn bedöms i både den nationella och den regionala förvaltningsplanen för arten som lämplig åtgärd som är en effektiv och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den genomförs i begränsad omfattning. Detta baseras på bestämmelsen i Art- och habitatdirektivet att uttag ur populationer kan göras om det sker i begränsad mängd. Av praxis från EU-domstolen framgår att det i varje enskilt fall behöver fastställas vad en begränsad mängd är, utifrån storleken på artens bestånd, dess bevarandestatus och dess biologiska egenskaper. Gällande licensjakten efter björn i Jämtlands län 2021 fastställde Högsta förvaltningsdomstolen²⁷ att uttaget som uppgick till 200 björnar ur en population av 1000 björnar i länet (20 % av populationen) kunde betraktas vara en begränsad mängd.

Ett uttag av 100 björnar under licensjakten ur en population som beräknas uppgå till drygt 500 individer i Västerbotten hösten 2025 motsvarar cirka 19 procent av björnarna. Tillsammans med den hittills genomförda skyddsjakten på fem djur och ytterligare några björnar som förväntas dö på grund av mänsklig påverkan, utgör det totala uttaget cirka 20 procent av den beräknade stammen. Den faktiska minskningen kommer dock att vara mindre än så, eftersom stammen samtidigt också har en produktivitet som med hjälp av

²⁷ Dom i mål nr. 963-22, meddelad den 6 oktober 2023

beskattningsmodellen för björn²⁸ har beräknats vara cirka 13,3 procent per år. Årets licensjakt ska bromsa tillväxten i Västerbottens ökande björnstam inför kommande diskussioner om populationens framtida utveckling i länet. Detta kräver ett uttag som är större än 13,3 procent.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande björnstam

Med hjälp av fem i Västerbotten genomförda spillningsinventeringar har björnstammens storlek beräknats för åren 2004, 2009, 2014, 2019 och 2024. Björnstammen ökade mellan 2004 och 2009, var stabil mellan 2009 och 2014, ökade mellan 2014 och 2019 och låg på en fortsatt hög nivå mellan 2019 och 2024. Beräkningen är fortfarande preliminär, men resultaten som Länsstyrelsen hittills har tagit del av indikerar att björnstammen i Västerbotten hösten 2024 ha bestått av cirka 500 individer.

Den 29 april 2024 fastställde Naturvårdsverket nya regionala och länsvisa miniminivåer för björn för perioden 2024–2029 (dnr. NV-02105-23). För Västerbottens del blev miniminivån 160 björnar. Den av Länsstyrelsen för 2025 beräknade björnstammen om drygt 500 björnar ligger långt över länets nuvarande förvaltningsmål om 350 björnar och även över förvaltningsintervallet (280–420 björnar). Enligt tidigare beslut i viltförvaltningsdelegationen ska populationen minskas ner till målnivån. Syftet med årets licensjakt är att bromsa tillväxten i avvaktan på slutresultaten från 2024 års spillningsinventering och efterföljande diskussioner om björnstammens dynamik i länet.

Länsstyrelsen bedömer att det totala uttaget ur björnpopulationen kan uppgå till cirka 110 björnar under 2025, eftersom björnstammen är större än förväntad, att dess tillväxt ska bromsas och att den även kan minskas något. Dessa 110 björnar utgör cirka 20 procent av populationen, fångar därmed upp den potentiella tillväxten och kan minska stammen med några procentenheter.

Fem björnar har redan fällts under vårens skyddsjakter. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av 100 björnar under licensjakten är lämpligt, samtidigt som detta lämnar utrymme för att ytterligare några björnar dör i länet. Under perioden 2015–2024 dödades årligen i genomsnitt 1,8 björnar i trafiken och 1,9 björnar i

²⁸ <https://www.nina.no/bearmodel>

andra sammanhang. Under 2025 har hittills ingen björn rapporterats dödat i samband med påkörning eller i andra sammanhang.

Länsstyrelsen bedömer att björnstammen med detta uttag inte riskerar att hamna under miniminivån för länet (160 björnar), men att uttaget bidrar till att föra stammen närmare förvaltningsmålet (350 björnar) för björnen i Västerbotten.

Gynnsam bevarandestatus

Antalet björnar i Sverige har beräknats till cirka 2500 djur hösten 2023.²⁹ Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus avseende populationsstorleken är 1400 björnar i landet. Antalet i norra rovdjursförvaltningsområdet uppskattades 2023 till cirka 1700 björnar, efter en aktiv minskning av stammen i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland under senare år³⁰. Licensjakt efter björn har bedrivits i samtliga län med fast förekomst av arten.

I en dom rörande skyddsjakt³¹ påpekar Förvaltningsrätten i Luleå med hänvisning till en dom från Kammarrätten i Sundsvall³² vikten av att en myndighet redovisar sina överväganden om vilka följder en jakt på rovdjur skulle få för lokal gynnsam bevarandestatus hos arten. I ett avgörande³³ från EU-domstolen angående stamvårdande jakt uttalade domstolen att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan ett undantag får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet. Detta är nödvändigt eftersom bevarandestatusen hos ett bestånd på nationell nivå påverkas av de sammanlagda konsekvenserna av de olika undantag som påverkar förhållandena på lokal nivå.

Västerbottens län har en fast och reproducerande stam av björn. Arten förekommer i så gott som hela länet, men tätheterna är olika i olika delar av Västerbotten. I de övre fjällregionerna och i länets

²⁹ Sköld, M. och Åsbrink, J. 2023. Björnpopulationens storlek och utbredning i Sverige 2022 - Rapport från Naturhistoriska Riksmuseet

³⁰ Sköld, M. och Åsbrink, J. 2023. Björnpopulationens storlek och utbredning i Sverige 2022 - Rapport från Naturhistoriska Riksmuseet

³¹ Dom i mål 2205–20 av den 28 oktober 2020

³² Dom i mål 1614–20 och 1671–20 av den 5 oktober 2020

³³ EU-domstolens avgörande C-674/17 (Tapiola)

nordöstra del är björnarna relativt få. De högsta tätheterna finns i de delar av länet som gränsar mot Jämtlands och Västernorrlands län.

Sedan 1998 rapporterar älgjägarna årligen sina observationer av björnar på ett strukturerat sätt, vilket gör det möjligt att beräkna en trend för björnstammens utveckling i länet. För att fastställa antalet björnar genomförs spillningsinsamlingar med efterföljande DNA-analys av proverna vart femte år. Både trenden i björnobservationerna och resultatet från senaste spillningsinventeringen indikerar en ökning av björnstammen i länet, som enligt preliminära beräkningarna låg på cirka 500 björnar hösten 2024.

Björnstammens storlek regleras med hjälp av framför allt licensjakt för att skadebilden speciellt inom rennäringen inte ska bli för omfattande, även om snöförhållandena på våren också kan föra med sig behov av skyddsjakt på björn i renarnas kalvningsland. Miniminivån för björnstammen är 160 individer i Västerbotten och förvaltningsmålet är för närvarande 350 björnar. Stammen får dock fluktuera inom förvaltningsintervallet mellan 280 och 420 individer.

Miniminivå, förvaltningsmål och förvaltningsintervall i länen i norra rovdjursförvaltningsområdet är framtagna i ett nära samarbete mellan länsstyrelserna. Ett av syftena med samarbetet var att garantera att tillräcklig hänsyn tas till internationella och nationella krav rörande björnstammens storlek och utbredning såväl som till länens olika förutsättningar för arten.

I det årliga licensjaksbeslutet redogörs i detalj för tankegångarna bakom antalet djur som får fällas i länet, för licensjaktens syfte och för förvaltningens vetenskapliga bakgrund. Björnforskningen har levererat mycket information om björnars ekologi och populationsdynamik och gett rekommendationer för lämpliga uttag under jakten, beroende på önskad effekt på beståndets utveckling. Uttagets omfattning tar hänsyn till både licensjakt, skyddsjakt och eventuella individer som dör i trafiken. Således påverkar licensjakt, skyddsjakt och övrig dödlighet varandra, men skyddsjakt har prioritet eftersom den hanterar akuta problem som behöver åtgärdas snabbt. Uttaget som sker genom skyddsjakt utjämnas genom en motsvarande minskning av licensjaktskvoten.

Det har emellertid visat sig att björnforskningens rekommendationer för uttagets omfattning tidigare har varit något

konserverativa och beståndet av björn har ökat över det eftersträlvade förvaltningsmålet i Västerbotten. Speciellt i renarnas kalvningsland orsakar björnstammen problem för rennäringen. Därför riktar Länsstyrelsen återigen licensjakten också mot kalvningsområdena.

Länsstyrelserna i norra rovdjursförvaltningsområdet har diskuterat licensjakten 2025 vid ett antal tillfällen. Totalt tilldelas 317 björnar under årets licensjakt i norra området, vilket är 39 fler björnar än 2024. Det är dock bara Västerbotten som ökar sin kvot. Efter en del uttag i samband med skyddsjakt våren 2025 ligger Norrbotten kvar på samma låga tilldelning som 2024, 24 björnar. Västernorrland ligger kvar på sitt relativt stora uttag som uppgår till 85 björnar under licensjakten. Också Jämtland ligger kvar på ett relativt stort uttag, men sänker kvoten från fjolårets 121 till 108 björnar i år. Västerbotten är enda länet som kraftigt ökar sitt uttag, från 48 till 100 björnar, i syfte att bromsa tillväxten och främja en minskning av björnstammen ner mot förvaltningsmålet. Under skyddsjakterna våren 2025 avlivades totalt 40 björnar i norra förvaltningsområdet.

För år 2024 listas 336 döda björnar för norra området i Rovbase³⁴. Av dessa fälldes 278 under licensjakten och två registrerades som påskjutna. Enligt Naturhistoriska riksmuseets beräkningar bestod björnstammen hösten 2023 efter jakt av cirka 1700 björnar i området. Inga nya beräkningar av björnstammens storlek har gjorts för 2024, men den potentiella årliga tillväxten i norra rovdjursförvaltningsområdet har uppskattats till 12–14 procent.³⁵ Därmed bör stammen ha varit cirka 1920 björnar innan jakten 2024 och det efterföljande licensjaktsuttaget bör ha uppgått till ca 15 procent av denna.

Den totala dödligheten av björn i norra rovdjursförvaltningsområdet kommer under 2025 sannolikt att vara något högre än 2024, på grund av en ökad licensjaktskvot i Västerbotten. Uttaget kommer att vara något högre än tillväxten på 14 procent, eftersom syftet är att bromsa tillväxten och minska stammen, men björnarna kommer även fortsättningsvis att vara långt fler än norra förvaltningsområdets miniminivå på 900 individer. Därmed är

³⁴ www.rovbase.se

³⁵ Nilsson, T. 2013. Population viability analyses of the Scandinavian populations of bear (*Ursus arctos*), lynx (*Lynx lynx*) and wolverine (*Gulo gulo*). – Rapport 6549, Naturvårdsverket; Puranen-Li, H. *m.fl.* 2014. Complementary analyses of genetic Minimum Viable Population size of Scandinavian bears (*Ursus arctos*). – Rapport 6644, Naturvårdsverket.

uttaget i norra rovdjursförvaltningsområdet fortfarande i överensstämmelse med målsättningen att bibehålla björnstammens gynnsamma bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde i Sverige.

Björnstammens struktur

Länsstyrelsen är medveten om att en omfattande jakt som pågår under en längre tid kan påverka björnstammens struktur negativt med avseende på könsfördelning, ålderssammansättning, rumslig utbredning och genetisk diversitet. Vissa av parametrarna är relativt enkla att följa upp med hjälp av jaktstatistik och resultat från spillningsinventeringarna och detta görs regelbundet i Västerbotten. De genetiska parametrarna är svårare att följa upp och här har Länsstyrelsen inlett ett samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå för att undersöka björnstammens genetiska struktur i länet, vilket redan har gett intressanta resultat.³⁶ Björnarnas livshistorieparametrar följs upp inom ramen av forskningen som pågår om björnen i Skandinavien, där basverksamheten finansieras av de nationella förvaltningsmyndigheterna i Sverige och Norge.

Områdesindelning

En av målsättningarna i den regionala förvaltningsplanen för björn i Västerbotten är att de flesta björnarna ska finnas i de centrala delarna av länet, medan björntätheten ska vara lägre i fjällområdet och i kustlandet. Inom varje delområde ska björnarna vara någorlunda jämnt fördelade. För att åstadkomma detta bör jaktuttaget vara störst där björntätheten är högst. En indelning av länet i små jaktområden skulle motverka denna målsättning, eftersom det skulle innebära att en avskjutning av björn också sker där björnarna är få. Resultaten från tidigare års licensjakt med mycket stora jaktområden visar att flest björnar fålls där det finns flest djur. Att tillämpa stora jaktområden gynnar alltså länets målsättning att björntätheten ska jämnas ut mellan olika delar av länet.

Björnar kan orsaka avsevärd skada i renarnas kalvningsland. På grund av sådana problem har det fällt ett stort antal björnar i Västerbottens fjällområde vid skyddsjakter under våren 2020. För att

³⁶ Spitzer m.fl. 2024. Genetisk struktur och spridningsmönster av björn (*Ursus arctos*) i Västerbotten. – Rapport från SLU.

minska behovet av skyddsjakter i kalvningslanden har tilldelningen under licensjakterna 2021 - 2023 varit relativt omfattande i länets västra del. Det stora uttaget har gett effekt, med ett minskat antal skyddsjakter i det västra jaktområdet. För att bibehålla denna trend får området som ligger väster om väg E45 en relativt hög tilldelning även under årets licensjakt.

Resterande del av länet, öster om väg E45, är ett enda stort jaktområde, där var och en med rätt att jaga björn har möjlighet att nyttja björnstammen som värdefull resurs. Samtidigt kommer de flesta björnarna med stor sannolikhet att fällas i mer björntäta områden.

Motivering till att upphöra med områdesindelningen efter 1 oktober

Parallellt med målet om att minska de skador som björnstammen orsakar för rennäringen finns det övergripande målet att sänka björnstammen mot det beslutade förvaltningsmålet i länet. För att säkerställa att samtliga björnar fälls, vilket anses nödvändigt för att minska stammen till förvaltningsmålet och på så vis långsiktigt minska de negativa effekter en stor björnstam medför, är det viktigt med en viss flexibilitet i jaktens genomförande. Ifall att det är björnar kvar på tilldelningen i västra jaktområdet i jaktperiodens slutskede kan det vara lämpligt att dessa björnar kan fällas även i östra jaktområdet, för att säkerställa en generell sänkning av björnstammen i länet som helhet.

En generellt minskad stam kommer i ett långsiktigt perspektiv också att bidra till att minska skadorna för rennäringen. När björnstammen sänks finns färre björnar som kan sprida sig till länets västra delar där skador oftast uppstår.

Åteljakt

I och med detta beslut tillåts åteljakt på björn för 16:e året i rad i Västerbottens län. Villkoren för åteljakten följer bland annat Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4). Åteljakten har utvärderats vetenskapligt vid olika tillfällen, senast för perioden 2014–2019³⁷. Dataunderlaget hade dock vissa brister och det är angeläget att ytterligare kunskap samlas in. Vid

³⁷ Zedrosser m.fl. 2020. Utvärdering av åteljakt i Sverige perioden 2014–2019. – Skandinaviska Björnprojektet, rapport 2020–1.

årets licensjakt är det återigen möjligt att släppa hund på björnsår vid åtel, vilket kan leda till förändringar av åteljaktens påverkan på björnstammen. Dessa förändringar behöver följas upp, vilket gör att Länsstyrelsen begär in dokumentationer av verksamheten från de åtelansvariga. Detta tydliggörs i bilaga 2.

Hundanvändning

Under senare år har det utvecklats jaktmetoder där det används ett flertal drivande hundar vid jakt, framför allt på björn men även på lodjur. Användandet av "koppel" där ett flertal hundar släpps för att på plats ställa eller driva fram djuret skiljer sig starkt från den i Sverige traditionella hundjakten med en eller maximalt två hundar. En jakt med få hundar är att föredra ur ett etiskt perspektiv. Björnar är inte uthålliga för stress under längre tid och kan bland annat bli överhettade. Enligt 27 § i jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Djur som inte får fällas

Enligt detta beslut får björnhona som åtföljs av ungar samt de ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder) inte fällas. Dessa bestämmelser följer Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur samt skyddsreglerna i artikel 12 i art- och habitatdirektivet om att jakten inte ska ske under uppfödningssperioden.

Enligt Statens veterinärmedicinska anstalt finns en stor variation i kroppsstorlek hos både årsungar och fjolårsungar, varför det kan vara svårt att skilja dessa ålderskategorier åt i fält. Därmed bedömer myndigheterna att det inte kan ställas ett krav på att jägaren ska kunna skilja dessa åt före skottet.

Provtagning

Från samtliga björnar tas ett antal prover som används för att förbättra kunskapsunderlaget för björnförvaltningen samt för uppföljning av jaktens effekter. Proverna används bland annat i följande syfte: kindtand används till åldersbestämning och för mätning av blykoncentration; könsdelar används till studier om könsmognad och reproduktionshistoria; hårprov används för födovalsanalys och för mätning av blykoncentration; muskelprov används för genetiska och radiologiska analyser; hudprov används som reservprov bland annat för genetiska analyser.

Björnprojektet förser björnar med sändare för att kunna följa djuren på ett noggrant sätt och på så vis ta fram detaljerad kunskap om djurens biologi och ekologi. Denna kunskap har visat sig vara mycket värdefull för förvaltningen av arten. Den tekniska utrustningen är dyr att ersätta, varför sändare med mera som finns på björnar som har fällts ska återlämnas till den som har försett djuret med utrustningen.

Inkomna synpunkter

Inför beslutet om licensjakt efter björn 2025 tillfrågades samebyar med sommarbetesmarker i Västerbottens län och Svenska Samernas Riksförbund om de ville bli konsulterade i frågan. Grans sameby, Vilhelmina norra sameby och Svenska Samernas Riksförbund önskade konsultation, övriga tillfrågade avstod. De samiska representanterna förespråkade en fortsatt hög tilldelning under licensjakten, framför allt i västra jaktområdet. Det förespråkades även en jämn fördelning av tilldelningen mellan de båda jaktområdena. Om hela det jaktliga uttaget ur björnstammen under 2025 betraktas (skyddsjakt och licensjakt) så har västra området tilldelats 35 björnar och det östra området 70.

Länsstyrelsens sammantagna bedömning

Den av Länsstyrelsen beslutade licensjakten efter björn håller sig inom ramarna för Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur och Naturvårdsverkets delegeringsbeslut, följer intentionerna i den regionala förvaltningen av arten och tar även hänsyn till de nationella målen för björnstammen.

Länsstyrelsen har i detalj redogjort för syftena med licensjakten och bedömer att dessa syften är acceptabla utifrån gällande regelverk. Länsstyrelsen menar att licensjakten är ändamålsenlig och att dess förväntade effekter är proportionerliga till de syften med jakten som har presenterats. Licensjakten förväntas bromsa björnstammens tillväxt och bidra till att målsättningarna för arten i länet nås, vilket i sin tur förväntas föra med sig minskade företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala problem inom rennäringen och andra sektorer av samhället samt en ökad acceptans för rovdjur och rovdjursförvaltningen i länet. Licensjaksbeslutet är i högsta grad kunskapsbaserat och bygger i allt väsentligt på kvalitetssäkrad information.

Länsstyrelsen kan inte se någon annan lämplig lösning, givet de stora rumsliga och tidsmässiga skalorna som en långsiktig och adaptiv björnförvaltning på populationsnivå behöver hantera. Jaktens omfattning är lämplig med hänsyn till stammens storlek och utbredning. Jakten är selektiv och den sker i begränsad omfattning under strängt kontrollerade former. Jaktens effekter på björnstammen följs noga med hjälp av regelbundna inventeringar och undersökningar om stammens genetiska struktur i länet.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att förutsättningarna för licensjakt enligt gällande regelverk är uppfyllda och att licensjaksbeslutet inte försvårar upprätthållandet av björnstammens gynnsamma bevarandestatus, varken i länet, i norra rovdjursförvaltningsområdet eller i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer vidare att denna jakt bidrar till att hålla björnstammen inom ramarna för länets förvaltningsmål, samtidigt som den bidrar till att minska björnarnas negativa effekter på rennäringen och andra delar av samhället.

Detta beslut har fattats av naturvårdsdirektör Björn Jonsson med rovdjursansvarige Michael Schneider som föredragande. Vid den slutliga handläggningen har biträdande enhetschef Ulf Bergelin, rovdjurshandläggare Ellinor Sahlén och tillsynssamordnare Jonas Gustafsson medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

När åtlar för björnjakt anmäls, när fällda eller påskjutna björnar rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur vi hanterar dessa uppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Villkoren för åteljakt på björn
3. Lathund för björnskyttar

Kopia till

Ledamöterna i Västerbottens viltförvaltningsdelegation

Polismyndigheten Region Nord

Samtliga kommuner i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Jordbruksverket

Naturvårdsverket

Skandinaviska Björnprojektet

Statens veterinärmedicinska anstalt

Statsforvalteren i Nordland, Norge

Metadata om beslutet rapporteras till en av Naturvårdsverket
underhållen SharePoint-yta

Bilaga 1 - Hur man överklagar till Förvaltningsrätten

Om du är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga det hos Förvaltningsrätten, men överklagandet ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet ska vara skriftligt.

Ange följande

Grundkrav

Skriv vilket beslut som överklagandet gäller. Det gör du enklast genom att ange beslutsdatum och ärendebeteckning (3420-2025).

Redogör för om du tycker att Länsstyrelsens beslut är fel i sin helhet eller i vissa delar. Motivera ditt ställningstagande och skriv tydligt hur du anser att beslutet bör ändras.

Ange vilka bevis du skulle vilja att domstolen tittar på och vad de olika bevisen ska styrka för något. Exempelvis kanske du åberopar ett intyg från en granne som styrker att din brygga legat på samma plats sedan 1950-talet. Skriftliga bevis bör du lämna in samtidigt som överklagandet.

Om du väljer att anlita ombud bör en skriftlig fullmakt skickas med.

Kontaktuppgifter

Ange ditt namn, personnummer eller organisationsnummer, adress, adress till arbetsplats, e-postadress, telefonnummer till bostad och arbetsplats samt mobilnummer. Om du har ett hemligt telefonabonnemang behöver du bara uppge ditt nummer om domstolen frågar efter det.

Om du har ett ombud ska du också ange ombudets namn, postadress, e-postadress, mobiltelefonnummer och telefonnummer till arbetsplatsen.

Om du har en enskild motpart ska du, i möjligaste mån, lämna samma kontaktuppgifter för denna motpart som för dig själv.

Skicka överklagandet

Du kan skicka överklagandet via e-post eller brev.

E-post <mailto:vasterbotten@lansstyrelsen.se>

Brev Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet **senast den 29 juli 2025**, annars kan överklagandet inte tas upp. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Bilaga 2 - Villkor för åteljakt på björn i Västerbottens län 2025

Följande villkor ska följas av dem som bedriver licensjakt på björn med hjälp av åtel. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Enligt beslutets villkor 4 (se beslutets sida 2) ska åtelansvarig anmäla sin planerade åtel via [e-tjänsten för björnatlar](#) till Länsstyrelsen Västerbotten i god tid innan åtling ska påbörjas på platsen, dock senast den 21 juli 2025. Länsstyrelsen registerför samtliga atlar. Åtling får påbörjas först när Länsstyrelsen har registrerat åteln och meddelat detta till åtelansvarig.

Jakt vid åtel får bedrivas under samma jakttid som licensjakt på björn i övrigt genomförs i Västerbottens län. Ingen separat jaktkvot fastställs för åteljakt.

Åteljakt på björn får genomföras i hela länet, med de begränsningar som framgår av beslutets villkor 2 och 5 (se sidor 2–3 i beslutet) samt villkor 4 och 6 a–d här nedan.

1. Jakt efter björn med hjälp av åtel är endast tillåten vid platser som iordningställts i enlighet med villkoren för åteljakt efter björn enligt detta beslut.
2. Jakt är inte tillåten vid platser som iordningställts i syfte att locka till sig annat vilt än björn och som inte följer villkoren för åteljakten enligt detta beslut.
3. En person ska vara ansvarig för varje åtel (åtelansvarig).
4. Länsstyrelsen påminner om att åtel bara får anläggas om markägaren har gett tillstånd till detta. På statens mark ovan odlingsgränsen ska även berörd sameby och berört älgjaktlag ha gett sitt medgivande. Ett skriftligt medgivande från älgjaktlaget ska medfölja varje åtelanmälan som berör statens mark, så vida inte åteln anläggs av en medlem i berörd sameby.
5. Med hjälp av kameraövervakning bör åteljägare skaffa sig en bra överblick över björnarna som besöker åteln. Hund ska ej släppas på spår av honor med ungar.

6. Åtelns läge och beskaffenhet.

- a. Avstånd till närmaste permanent bebodda hus, till fritidshus som har sophämtning, till åtel avsedd för viltskådning och till permanent anlagd och skyltad campingplats ska vara minst 2000 m. Åtelansvarig ska kontakta eventuella andra personer som under perioden 15 juli – 31 oktober 2025 tillfälligt bor inom 2000 m från åteln och upplysa dessa personer om åtelverksamheten.
 - b. Avstånd till väg eller skogsbilväg ska vara minst 200 m.
 - c. Avstånd till permanent uppmärksammad vandringsled ska vara minst 500 m.
 - d. Åteln ska ej vara synlig från väg eller vandringsled.
 - e. Som åtelmaterial får användas vilt och slaktrester från vilt från samma eller angränsande kommun, oförädlad vegetabiliskt material eller mindre förädlade vegetabiliska produkter avsedda för utfodring av djur. Rester från tamdjur får inte användas (till tamdjur räknas även ren). Kött från rovdjur får ej användas som åtelmaterial på grund av risk för spridning av parasiter.
 - f. Vid åtling med större vilt får en (1) djurkropp läggas ut. Mängden åtelmaterial av annat slag (inklusive mindre vilt, viltslaktrester etcetera) får uppgå till högst 25 kg per vecka.
 - g. Länsstyrelsen påminner om att lockmedel/doftämnen endast får användas om de är syntetiska, om de är tillverkade av växtextrakt eller om de är framställda i Sverige av material från vilda svenska djur.
7. Åtelmaterial får läggas ut från och med den 15 juli 2025 till den dagen då sista tilldelade björnen fälls eller, i det fall inte alla tilldelade björnar fälls, till och med 15 oktober 2025. Senast den 25 oktober 2025 eller tio dagar efter att sista björnen har fällts ska allt åtelmaterial vara bortplockat och åtelplatsen återställd till ett sådant skick att björnar inte förväntas lockas dit.

8. Dokumentation

- a. Var och en som bedriver åteljakt på björn ska dokumentera och rapportera sin verksamhet.
 - b. Om flera personer bedriver jakt vid samma åtel ska åtelansvarig sammanställa samtliga personers dokumentation.
 - c. Dokumentationen ska lämnas in via e-tjänsten för björnatlar som är tillgänglig via Länsstyrelsens webbplats.
 - d. Dokumentationen ska lämnas av åtelansvarig senast den 15 november 2025.
9. Länsstyrelsen kommer att genomföra tillsyn gällande åtlingen. En åtelansvarig som inte följer villkoren för åteljaktens bedrivande kan komma att uteslutas från åteljakten under kommande licensjakt på björn.

Bilaga 3 - Lathund för björnskyttar i Västerbottens län 2025

Kontrollera före jakten:

Jakttid 21 augusti – 15 oktober
Fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

Tilldelning Ta reda på hur många björnar som återstår.
Telefon: **010 – 225 41 15**

Hundar Högst två hundar.

Åtel Endast efter anmälan till Länsstyrelsen, senast 21 juli.
Kolla villkoren i jaktbeslutet.
Efteråt dokumentation till Länsstyrelsen.

Eftersökshund Var finns en sådan och hur snabbt kan den vara på plats?

Ev. fällavgift Fastställs av jakträttsupplåtaren.

Efter skott: Markera skottplatsen i terrängen.

Anmälan Till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast inom en timme – skytt, plats, var och när björnen fälldes, kön och ålder samt jaktsätt.
Påskjuten björn anmäls snarast.
Telefon: **010 – 225 41 15**

Påskjutning Skytten ansvarar för platsundersökning samt för eventuellt eftersök.

Prover Tänder, könsdelar, hår-, hud- och muskelprov med mera (tas av besiktningspersonen)

Blanketter Fyll i blanketterna som tillhandahålls av Länsstyrelsen.

Besiktning Skytten ska inom ett dygn från det att björnen fällts kunna visa upp alla delar av det fällda djuret.
För att underlätta besiktningspersonens arbete; sätt in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Försäljning Intyg från Jordbruksverket krävs

Märkning Av skinn omgående vid besiktning.
Av kranium inom sex månader.